

Svensk författningssamling

Lag om ändring i brottsbalken

SFS 2026:253

Publicerad
den 24 mars 2026

Utfärdad den 19 mars 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 1 kap. 3 och 5 §§, 26 kap. 25 §, 30 kap. 1 och 6 §§, 34 kap. 1, 5, 6 och 8 §§ och 38 kap. 6 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 33 kap., och sex nya paragrafer, 34 kap. 9–11 §§ och 38 kap. 3 a, 3 b och 8 a §§, av följande lydelse.

1 kap.

3 §² Med påföljd för brott förstås i denna balk straffen böter och fängelse samt villkorlig dom, skyddstillsyn, överlämnande till särskild vård och säkerhetsförvaring.

5 §³ Fängelse är att anse som ett svårare straff än böter.

Om förhållandet mellan fängelse samt villkorlig dom, skyddstillsyn och säkerhetsförvaring föreskrivs i 30 kap. 1 §.

26 kap.

25 §⁴ Förekommer till verkställighet på en gång dom på fängelse på livstid och dom på böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsvård, ungdomstjänst, ungdomsövervakning, slutna ungdomsvård eller säkerhetsförvaring, ska livstidsstraffet träda i stället för den andra påföljden.

Förekommer till verkställighet på en gång dom på säkerhetsförvaring och dom på böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsvård, ungdomstjänst, ungdomsövervakning eller slutna ungdomsvård, ska säkerhetsförvaringen träda i stället för den andra påföljden.

Förekommer till verkställighet på en gång en dom på fängelse på viss tid i minst två år och en dom på böter eller förvandlingsstraff för böter som har meddelats innan den förstnämnda påföljden har börjat verkställas, ska fängelsestraffet träda i stället för den andra påföljden.

¹ Prop. 2025/26:95, bet. 2025/26:JuU27, rskr. 2025/26:191.

² Senaste lydelse 1988:942.

³ Senaste lydelse 1988:942.

⁴ Senaste lydelse 2020:617.

1 §⁵ Vid val av påföljd är

- fängelse och säkerhetsförvaring att anse som svårare påföljder än villkorlig dom och skyddstillsyn,
- säkerhetsförvaring att anse som en svårare påföljd än fängelse på viss tid, och
- fängelse på livstid att anse som en svårare påföljd än säkerhetsförvaring.

Bestämmelser om användningen av överlämnande till särskild vård finns i 31 och 32 kap.

6 §⁶ Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning ska i första hand dömas till en annan påföljd än fängelse eller säkerhetsförvaring. Rätten får döma till fängelse eller säkerhetsförvaring endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska rätten beakta

1. om brottet har ett högt straffvärde,
2. om den tilltalade saknar eller har ett begränsat behov av psykiatrisk vård,
3. om den tilltalade i anslutning till brottet själv har vållat sitt tillstånd genom rus eller på något annat liknande sätt, samt
4. omständigheterna i övrigt.

Rätten får inte döma till fängelse eller säkerhetsförvaring, om den tilltalade till följd av den allvarliga psykiska störningen har saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt. Detta gäller dock inte om den tilltalade har vållat sin bristande förmåga på det sätt som anges i första stycket 3.

Om rätten i fall som avses i första eller andra stycket finner att någon påföljd inte bör dömas ut, ska den tilltalade vara fri från påföljd.

33 kap. Om säkerhetsförvaring

1 § Den som har begått brott som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid får dömas till säkerhetsförvaring, om

1. brottsligheten är av sådant allvar att han eller hon skulle ha dömts till fängelse i fyra år eller mer om påföljden hade bestämts till fängelse,
2. brottsligheten utgör återfall efter tidigare brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid och som är av sådant allvar som anges i 1, och
3. han eller hon har dömts till en frihetsberövande påföljd för den tidigare brottsligheten genom en dom som har fått laga kraft.

Till säkerhetsförvaring får även den dömas som vid ett och samma tillfälle döms för upprepad brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid, om den brottsligheten är av sådant allvar att han eller hon skulle ha dömts till fängelse i sex år eller mer om påföljden hade bestämts till fängelse.

För att påföljden ska få bestämmas till säkerhetsförvaring enligt första eller andra stycket krävs också

1. att det finns en påtaglig risk för återfall i allvarlig brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid, och
2. att det inte är tillräckligt med fängelse på viss tid eller andra åtgärder för att motverka risken för återfall i allvarlig brottslighet.

⁵ Senaste lydelse 2006:891.

⁶ Senaste lydelse 2008:320.

Påföljden får inte bestämmas till säkerhetsförvaring om det finns skäl att döma till fängelse på livstid eller rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

2 § För brott som någon har begått innan han eller hon har fyllt arton år får det inte dömas till säkerhetsförvaring.

Rätten får dock döma till säkerhetsförvaring som gemensam påföljd även för brott som någon har begått innan han eller hon har fyllt arton år, om de brott som har begåtts efter det att han eller hon har fyllt arton år i sig uppfyller förutsättningarna i 1 §.

3 § Innan påföljden bestäms till säkerhetsförvaring, ska rätten besluta om att hämta in en särskild utredning med utlåtande om risken för att den tilltalade begår nya brott av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid (särskild riskutredning). En sådan utredning behöver dock inte hämtas in om det är uppenbart obehövt.

Beslut om att hämta in en särskild riskutredning får bara meddelas om övertygande bevisning har presenterats om att den tilltalade har begått brott som kan leda till att påföljden bestäms till säkerhetsförvaring.

4 § När rätten bestämmer påföljden till säkerhetsförvaring, ska den i domslutet ange den kortaste tiden för frihetsberövande (minimitiden) och den totala tiden för verkställighet av säkerhetsförvaringen (ramtiden).

Minimitiden ska bestämmas till en tid som motsvarar längden av det fängelsestraff som skulle ha dömts ut om fängelse hade valts som påföljd och får uppgå till högst arton år.

Ramtiden ska bestämmas till en tid som överstiger minimitiden med lägst fyra och högst sex år. Vid bestämmande av ramtidens längd ska rätten beakta hur allvarlig brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid den tilltalade ska dömas för. Ramtiden får förlängas enligt det som framgår av 9 §.

5 § Den som har dömts till säkerhetsförvaring ska tas in i kriminalvårdsanstalt för verkställighet av påföljden.

6 § Rätten får, efter ansökan av den dömda eller Kriminalvården, besluta om tillstånd till villkorad utslussning. Ett sådant tillstånd innebär att Kriminalvården får besluta att påföljden ska verkställas utanför anstalt med särskilt stöd och under kontroll. Bestämmelser om villkorad utslussning finns i 4 kap. lagen (2026:252) om verkställighet av säkerhetsförvaring.

7 § Vid bedömningen av om tillstånd till villkorad utslussning ska beslutas ska rätten särskilt beakta

1. risken för att den dömda återfaller i allvarlig brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid,
2. den tid som den dömda har avtjänat,
3. om den dömda på ett allvarligt sätt har brutit mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten, och
4. om den dömda har medverkat till att genomföra åtgärder som syftar till att främja hans eller hennes anpassning i samhället.

8 § Rätten får, efter ansökan av Kriminalvården, upphäva ett beslut om tillstånd till villkorad utslussning om den dömda allvarligt åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen (2026:252) om verkställighet av säkerhetsför-

varing eller enligt särskilda föreskrifter som meddelats med stöd av 4 kap. 4 § den lagen.

En fråga om upphävande enligt första stycket ska handläggas skyndsamt.

Bestämmelser om upphävande av tillstånd till villkorad utslussning när den som har dömts till säkerhetsförvaring har begått ett annat brott finns i 34 kap. 9 § första stycket.

9 § Rätten får, efter ansökan av åklagaren, förlänga ramtiden med högst tre år vid varje tillfälle om det är absolut nödvändigt för att avhålla den dömda från att återfalla i allvarlig brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid.

Ramtiden får också förlängas med högst ett år vid varje tillfälle om det behövs för att villkorad utslussning enligt 6 § ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Kriminalvården ska anmäla till åklagaren om det finns skäl att ansöka om förlängning.

10 § Rätten ska besluta om att hämta in en särskild riskutredning i ärenden om tillstånd till villkorad utslussning enligt 6 § och i ärenden om förlängning av ramtiden enligt 9 §. En sådan utredning behöver dock inte hämtas in om det är uppenbart obehövligt.

En ansökan om tillstånd till villkorad utslussning eller om förlängning av ramtiden enligt 9 § första stycket får inte bifallas utan att en sådan utredning har hämtats in.

Frågor om tillstånd till villkorad utslussning och om förlängning av ramtiden ska handläggas skyndsamt.

11 § Säkerhetsförvaringen är helt verkställd vid ramtidens utgång om rätten inte har fattat beslut enligt 38 kap. 3 b § tredje stycket.

12 § Bestämmelser om verkställighet av säkerhetsförvaring och om särskilda riskutredningar finns i lagen (2026:252) om verkställighet av säkerhetsförvaring.

34 kap.

1 §⁷ Om den som har dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsvård, ungdomstjänst, ungdomsövervakning eller slutna ungdomsvård har begått ett annat brott före domen (nyupptäckt brott) eller om den dömda begår ett nytt brott efter domen men innan påföljden helt har verkställts eller annars upphört (nytt brott), ska rätten bestämma en ny påföljd för den tillkommande brottsligheten.

I stället för att bestämma en ny påföljd för den tillkommande brottsligheten får rätten, i de fall som avses i 3 och 4 §§, besluta att den tidigare utdömda påföljden ska avse också den brottsligheten, eller undanröja den utdömda påföljden och döma till gemensam påföljd för den samlade brottsligheten.

Undergår den dömda fängelse på livstid får rätten endast besluta att den tidigare utdömda påföljden ska avse också den tillkommande brottsligheten.

För den som har dömts till säkerhetsförvaring finns särskilda bestämmelser i 9–11 §§.

⁷ Senaste lydelse 2020:617.

5 §⁸ Om 1 § första stycket tillämpas i fråga om brott som har begåtts under prövotiden för någon som villkorligt frigetts från fängelse, ska den villkorligt medgivna friheten förklaras förverkad om inte särskilda skäl talar mot det.

Som särskilda skäl för att inte förverka eller för att förverka endast en del av villkorligt medgiven frihet får rätten beakta

1. om den nya brottsligheten i förhållande till den tidigare är av lindrig beskaffenhet,

2. om lång tid har förflutit mellan brotten samt om lång tid har förflutit mellan tidpunkten för den villkorliga frigivningen och den nya brottsligheten, eller

3. om ett förverkande annars skulle framstå som oskäligt.

Om påföljden bestäms till säkerhetsförvaring får villkorligt medgiven frihet inte förverkas.

Om rätten inte beslutar om förverkande enligt första stycket, får den besluta om åtgärd som avses i 26 kap. 19 § första stycket eller förlänga prövotiden med högst ett år utöver den tid som följer av 26 kap. 10 §. Rätten får dock inte besluta om elektronisk övervakning enligt 26 kap. 17 §.

En åtgärd enligt fjärde stycket får beslutas endast före prövotidens utgång och inte i något fall om påföljden bestäms till säkerhetsförvaring. Förverkande får beslutas endast om frågan tas upp i ett mål där den frigivne häktats eller fått del av åtal inom ett år från prövotidens utgång.

6 §⁹ Om rätten med tillämpning av 3 § eller 9 § första stycket genom dom som fått laga kraft har beslutat att fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsvård, ungdomstjänst, ungdomsövervakning, slutna ungdomsvård eller säkerhetsförvaring som dömts ut i tidigare mål ska avse ytterligare brott, och om den tidigare påföljden ändras av högre rätt genom dom som får laga kraft, ska frågan om påföljd för den tillkommande brottsligheten efter anmälan av åklagare prövas på nytt. Detsamma ska gälla, när påföljd avseende fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn eller slutna ungdomsvård bestämts med tillämpning av 2 § och den tidigare påföljden ändras.

Visar det sig, när en dom på fängelse på viss tid, slutna ungdomsvård eller säkerhetsförvaring ska verkställas, att den dömda begått brottet före det att en påföljd som han eller hon dömts till för något annat brott har dömts ut, och framgår det inte av domarna att den andra påföljden har beaktats, ska, sedan domarna fått laga kraft, rätten efter anmälan av åklagare med tillämpning av 2 § bestämma vad den dömda ska undergå till följd av den dom som sist ska verkställas. En sådan prövning hindrar inte att domen får verkställas, om inte rätten beslutar något annat.

8 §¹⁰ Uppkommer fråga om överlämnande eller utlämning till Sverige för verkställighet av en dom, varigenom någon dömts till fängelse eller säkerhetsförvaring som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan överlämnande eller utlämning enligt den andra statens lagstiftning inte ske för alla brotten, ska rätten, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt utdömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet för vilken överlämnande eller utlämning kan äga rum.

Det som föreskrivs i första stycket ska även gälla då fråga uppkommer om att en svensk brottmålsdom som avser två eller flera brott ska verkställas utomlands enligt lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande

⁸ Senaste lydelse 2025:1414.

⁹ Senaste lydelse 2020:617.

¹⁰ Senaste lydelse 2025:522.

kriminalvård i frihet, lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen eller lagen (2025:520) om internationell verkställighet i brottmål, men det finns hinder mot verkställighet enligt den andra statens lagstiftning i fråga om något eller några av brotten.

9 §¹¹ Om den som har dömts till säkerhetsförvaring ska dömas för ny eller nyupptäckt brottslighet, ska rätten besluta att säkerhetsförvaringen ska avse också den tillkommande brottsligheten. Rätten får samtidigt förlänga minimitiden och ramtiden samt upphäva ett tillstånd till villkorad utslussning. Minimitiden och ramtiden får dock förlängas endast om det är fråga om

1. ny brottslighet och en förlängning är påkallad med hänsyn till den nya brottslighetens allvar, eller

2. nyupptäckt brottslighet och denna påtagligt skulle ha påverkat minimitidens längd, om säkerhetsförvaring hade dömts ut för den samlade brottsligheten.

Om den tillkommande brottsligheten utgör brott som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid, får ramtiden förlängas med längre tid än den tid minimitiden förlängs med. Ramtiden får dock aldrig överstiga minimitiden med mer än sex år. Om förlängning beslutas enligt första stycket 1, får minimitiden överstiga arton år och ramtiden tjugofyra år.

I stället för att besluta att säkerhetsförvaringen ska avse också den tillkommande brottsligheten får rätten, i de fall som avses i 10 och 11 §§, undanröja den utdömda säkerhetsförvaringen och döma till gemensam påföljd för den samlade brottsligheten eller bestämma en ny påföljd för den tillkommande brottsligheten.

10 §¹² Rätten får undanröja en tidigare utdömd säkerhetsförvaring och döma till gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Ett sådant beslut får meddelas endast om det finns särskilda skäl för det samt den tidigare domen har fått laga kraft och dom meddelas innan den tidigare påföljden helt har verkställts.

11 §¹³ Rätten får bestämma en ny påföljd för den tillkommande brottsligheten. Ett sådant beslut får meddelas endast om domen på säkerhetsförvaring är helt verkställd och

1. det är fråga om ny brottslighet och det är påkallat med hänsyn till den nya brottslighetens allvar, eller

2. det är fråga om nyupptäckt brottslighet och denna påtagligt skulle ha påverkat minimitidens längd, om säkerhetsförvaring hade dömts ut för den samlade brottsligheten.

38 kap.

3 a § En ansökan om tillstånd till villkorad utslussning eller om upphävande av ett sådant tillstånd enligt 33 kap. 6 eller 8 § eller en ansökan om förlängning av ramtiden enligt 33 kap. 9 § ska vara skriftlig och tas upp av den tingsrätt inom vars domkrets den anstalt eller det frivårdskontor där den dömda är inskriven är belägen.

¹¹ Tidigare 9 § upphävd genom 1981:211.

¹² Tidigare 10 § upphävd genom 2016:491.

¹³ Tidigare 11 § upphävd genom 2016:491.

Åklagaren ska vara den dömdes motpart.

Ett offentligt biträde ska förordnas för den dömden, om det inte är uppenbart att han eller hon saknar behov av biträde.

3 b § En ansökan om tillstånd till villkorad utslussning enligt 33 kap. 6 § får göras tidigast ett år före minimitidens utgång. Om en ansökan från den dömden avslås, får han eller hon ansöka på nytt tidigast ett år efter det att beslutet har fått laga kraft.

En ansökan om förlängning av ramtiden enligt 33 kap. 9 § ska ha kommit in till tingsrätten senast sex månader innan ramtiden löper ut.

Om ansökan enligt andra stycket har gjorts i rätt tid får rätten, om det behövs för att avhålla den dömden från att återfalla i allvarlig brottslighet som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid, besluta att verkställigheten av säkerhetsförvaringen ska fortsätta till dess att saken är slutligt avgjord.

6 §¹⁴ Nämndemän ska delta när en tingsrätt avgör en fråga som avses i 2 eller 2 a § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 §, 32 kap. 4 §, 33 kap. 6, 8 eller 9 § eller 34 kap. 6 § andra stycket eller 8 §. Detsamma ska gälla i fråga om undanröjande av påföljd enligt 34 kap. 4 §, förverkande av villkorligt medgiven frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 5 §.

Vid avgörande av en fråga som avses i 27 kap. 2 a § tredje stycket eller 5 § tredje stycket eller 28 kap. 11 § första och tredje styckena, är en tingsrätt domför med en lagfaren domare.

8 a § I ärenden om åtgärd enligt 33 kap. 6, 8 eller 9 § ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig över det som tillförts ärendet genom någon annan. Om den dömden begär att bli hörd muntligen, ska han eller hon ges tillfälle till det om det inte är uppenbart obehövt.

Om det inte är uppenbart obehövt ska rätten hämta in ett yttrande från Kriminalvården.

Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

I övrigt gäller det som föreskrivs om brottmål i rättegångsbalken.

1. Denna lag träder i kraft den 15 april 2026.

2. Bestämmelserna i 33 kap. 1 § tillämpas inte på brott som begåtts före ikraftträdandet. De bestämmelserna får dock tillämpas även på sådana brott om de brott som begåtts efter ikraftträdandet i sig uppfyller förutsättningarna i bestämmelserna.

På regeringens vägnar

GUNNAR STRÖMMER

Walo von Greyerz
(Justitiedepartementet)

¹⁴ Senaste lydelse 2022:930.